

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Jøderne paa Hald

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 162. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich04-shoot-idm140011519191872/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

St. St. Blicher

Midten af det fjortende Secul i halvjerde Hundrede Aar. I dette Tidsrum tilhørte det først den myrdede Opbyggers Slægtninge; siden de viborgske Bisper, indtil den sidste catholske, *Jørgen Friis*. Derefter blev det kongeligt Slot og Lehnsmands Sæde, og omsider Amstue. Den sidste Amtsförvalter, *Jacob Brockman*, skal være død i Fængsel, i hvilket han tredje Gang for Cassemangel var hensat. Nu blev det pantsat, og siden taget i Besiddelse og nogen Tid beboet af tre rige hollandske Jøder – Brødrene *Lima*.

Disse solgte det efter kort Tids Forløb til *Gregers Daa*, der faldt, som Oberst, i Slaget ved Gadebusk. Denne bygte det tredje Hald, paa en skjøntbeliggende Banke, midt imellem begge de ældre.

Ogsaa dette er nedrevet, og det Fjerde og Sidste oprejst, noget længere tilbage fra Søen, for omtrent halvtredsindstyve Aar siden.

Her findes endnu trede gamle mystiske Billeder, hvis Betydning Man forgjæves har villet udgrunde, og om Originalerne til hvilke Sagnet kun dunkelt taler.

Det ene er et Bryststykke, og forestiller en middelaldrende Mand af atletisk Skabning, med et stort, trindt og glubsk Ansigt. Hans eenradknappede, grove Vams slutter tæt op om den tykke Hals. Det sorte Mankehaar deler sig over Panden, og falder i bølgende Lokker ned til de brede Skuldre. Hans store, mørkblaae Øjne, overskyggede af tykke Bryn, har ofte forfærdet mig som Barn, naar jeg gik ene gennem Salen, og de truende fulgte mig fra Dør til Dør. Næst den hornede Figur i orbis pictus, har intet Billede holdet mig i saadan Respect, som „*Niels Bugge*” paa *Hald*. Om det ogsaa virkelig var hans, skal vort Haandskrift maaskee siden aabenbare.*

Det Andet er ligeledes et Bryststykke; men i meget mindre Format: En mørkladen, mager, senestærk, i en sort Kappe indhyllet Figur; Hovedet bedækket med en turbanformet Peltshue; den ene Haand griber i Barmen – sandsynligviis efter en Dolk. Man har sagt mig, det var en Jøde; og jeg tænkte uvilkaarlig paa *Esau*, den vilde, trodsige Jæger; saaledes maae han have seet ud, da han mærkede Moders og Broders Bedrag, og da han siden mødte denne med fjendsk Hu og blodige Tanker. Da jeg blev ældre, tyktes han mig at maatte ligne *Barzabba*, som han beslutter at gjenrejse det søndersplit-

* Men vist er det, at denne Afbildning ikke modsiger Forestillingen om en ægte, gammel dansk Kæmpe.